

Jakelussa mainituille

LAUSUNTOPYYNTÖ EHDOTUKSESTA SISÄASIAINMINISTERIÖN ASETUKSEKSI POLIISIN VIRKAPUVUSTA

Sisäasiainministeriön poliisiosasto pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa ehdotuksesta sisäasiainministeriön asetukseksi poliisin virkapuvusta.

Ehdotettavan asetuksen säännökset vastaavat pääosin voimassa olevan poliisin virkapuvusta annetun sisäasiainministeriön asetuksen (767/2002) säännöksiä. Voimassa oleva asetus on annettu poliisilain (493/1995) 54 §:n 3 momentin (315/2001) nojalla. Voimassa oleva poliisilaki kumoutuu uudella poliisilailla (872/2011), joka tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014. Samalla kumoutuu myös mainittu asetus. Tästä syystä ehdotetaan annettavaksi uusi sisäasiainministeriön asetus poliisin virkapuvusta uuden poliisilain 9 luvun 10 §:n 2 momentin nojalla.

Poliisihallinnon organisaatiouudistuksen kolmas vaihe tulee voimaan 1.1.2014 (HE 15/2013 vp, EV 77/2013 vp, lait 503–508/2013 ja esim. VNA 415/2013). Uudistuksessa muun muassa liikkuva poliisi ja Poliisin tekniikkakeskus hallinnollisina poliisiyksikköinä lakkaavat ja aluehallintovirastojen poliisin vastuualueet lakkautetaan. Lisäksi eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys laiksi Poliisiammattikorkeakoulusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 64/2013 vp), joka on osa poliisihallinnon organisaatiouudistuksen kolmatta vaihetta ja tarkoitettu tulemaan voimaan myös vuoden 2014 alusta lukien. Ehdotettavan asetuksen säännöksissä on huomioitu uuden poliisilain sekä poliisin hallintorakenneuudistuksen kolmannen vaiheen edellyttämät muutokset.

Mahdolliset lausunnot tulee toimittaa sisäasiainministeriölle (Sisäasiainministeriö, PL 26, 00023 VALTIONEUVOSTO) sähköpostiosoitteisiin hare@intermin.fi ja jarkko.nieminen@intermin.fi viimeistään **28.11.2013**. Lausuntoaikaan ei ole mahdollista myöntää pidennystä. Lausuntoaika on lyhyt, koska asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan jo 1.1.2014. Annetut lausunnot ovat myöhemmin saatavissa valtion hankerekisteri Haren verkkosivuilla osoitteessa <http://www.hare.vn.fi>.

Osastopäällikkö

Kauko Aaltomaa

ylitarkastaja

Jarkko Nieminen

LIITE

Asetusluonnos
Asetuksen perustelumuistio

JAKELU

Poliisihallitus
Poliisilaitokset
Keskusrikospoliisi
Suojelupoliisi
Poliisiammattikorkeakoulu
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry
Poliisihallinnon Päälliköt ja Asiantuntijat POLPA ry
Poliisilakimiehet ry

TIEDOKSI

Sisäasiainministeri Räsänen
Kansliapäällikkö Nerg
Valtiosihteeri Anttoora
Erityisavustaja Andersson
Erityisavustaja Nahkala
Sisäasiainministeriön viestintä
Sisäasiainministeriö/poliisiosasto yksiköt
Sisäasiainministeriö/oikeusyksikkö

Luonnos 14.11.2013

Sisäasiainministeriön asetus

poliisin virkapuvusta

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 2013

Sisäasiainministeriön päätöksen mukaisesti säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 10 §:n 2 momentin nojalla:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Virkapuvun käyttö virkatehtävissä

Poliisimiehen sekä ylivartijan ja vartijan on käytettävä virkatehtävässään virkapukua, kun virkatehtävän luonteen tai laadun vuoksi on tarpeellista, että hänet voidaan välittömästi tunnistaa virkamieheksi tai jos virkatehtävä edellyttää virkamiehen vaatetukselta virkavaatteen mukaisia suojaominaisuuksia tai toiminnallisia ominaisuuksia.

2 §

Virkapuku

Poliisin virkapukuun kuuluvien asusteiden sekä niissä käytettävien tunnusten ja merkkien on oltava tämän asetuksen mukaiset. Virkapukineet hyväksyy Poliisihallitus ja lisäksi asusteiden, varusteiden sekä tunnusten ja merkkien on oltava valmistettu Poliisihallituksen hyväksymistä kangaslaaduista, väreistä, materiaaleista ja tarvikkeista.

3 §

Virkavaatteet ja -asusteet

Virkapukuun kuuluvat seuraavat vaatteet ja asusteet:

- päällystakki ja irtovuori
- virkatakki
- virkapusero
- vierailutakki
- virkahousut
- virkahame
- naisten virkaliivi
- raskausajan virkaliivi ja -housut
- kenttähaalari 2010
- kenttäkuoripusero 2010
- kenttälämpöpusero 2010
- kenttähaalari
- kesäkenttähaalari
- kenttäpusero
- kenttähousut
- kenttähousut, kesämalli
- toppatakki
- toppahousut
- virkapaita, lyhyt- ja pitkähihainen
- pikeepaita, lyhyt- ja pitkähihainen
- villapusero ja kauluri
- kenttäpipa
- turkislakki
- lippalakki, kesä- ja talvimalli
- palveluslakki
- virkalakki
- sadeasu
- varsikengät
- työkäsiineet
- virka-asemaa osoittavat tunnukset ja nimilaatta.

4 §

Erityisvaatteet ja suojavaatteet

Poliisitoiminnassa voidaan käyttää 2 §:ssä tarkoitettujen virka-asusteiden lisäksi seuraavia erityisvaatteita ja suojavaatteita:

1) erityisvaatteet

- moottoripyöräpoliisin vaatteet
- moottorikelkkapoliisin vaatteet
- venepoliisin vaatteet
- ratsupoliisin vaatteet
- polkupyöräpoliisin vaatteet
- kansainvälisissä tehtävissä toimivan poliisin vaatteet

- JOUHA-haalari
- TEPO-haalari
- VATI-asu
- maasto- ja lumipuku

2) suojavaatteet

- kevyt suojaliivi
- taktinen suojaliivi
- tunnisteliivi
- heijastinliivi
- heijastinhansikkaat
- huomiovaate.

Erityisvaatteita voivat hankkia vain 1 momentin 1 kohdassa mainittuihin erityisryhmiin kuuluvat poliisimiehet.

5 §

Naisen virkapukua koskeva erityissäännös

Naisen virkapuvussa voidaan käyttää tummansinisestä virkapukukankaasta valmistettua liiviä. Suorien housujen sijasta voidaan käyttää samasta kankaasta valmistettua polveen ulottuvaa hametta, jonka kanssa käytetään ruskeita sukkahousuja ja mustia, ilman koristeita olevia avokkaita.

6 §

Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijan virkapuku

Muun kuin poliisimiehen virassa olevan Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijan, joka suorittaa poliisilaissa (872/2011) tarkoitettuna poliisimiehenä toimimiseen kelpoisuuden tuottavaa tutkintoa, virkapuku on poliisin virkapuku, jossa on samanlaiset merkit kuin nuoremman konstaapelin virkapuvussa.

7 §

Vartijan virkapuku

Tässä asetuksessa tarkoitetaan vartijalla ylivartijaa ja vartijaa.

Vartijan virkapuku on poliisin virkapuku varustettuna ylivartija- tai vartija-asemaa osoittavilla merkeillä. Vartijan virkapuvussa käytetään nuoremman konstaapelin olkalaattoja ja ylivartijan virkapuvussa vanhemman konstaapelin olkalaattoja.

Kenttähaalarin, kesäkenttähaalarin, kenttäpuseron, toppatakin, virkapaidan, pikeepaidan ja villapuseron hihoissa on poliisin tunnuskuvalle varustetut hihamerkit, joiden alapuolella on laatta, jossa lukee VARTIJA - VÄKTARE. Lisäksi vartijan virkavaatteissa on oikean rintataskun yläpuolella poliisimerkin tilalla vastaavanlainen laatta.

Vartijan päähineen merkinä on hopeanvärinen valtakunnan vaakuna ilman lehviä ja tummansinistä alustaa.

Vartijan kenttäpusakan selässä on teksti VARTIJA.

Muutoin noudatetaan soveltuvin osin, mitä tässä asetuksessa säädetään poliisin virkapuvusta.

2 luku

Virkapuvussa käytettävät virka-asemaa osoittavat tunnuksat ja muut merkit

8 §

Kenttähaalarin, kesäkenttähaalarin, kenttäpuseron, toppatakin sekä virka- ja vierailutakin kaulusmerkit

Kenttähaalarin, kesäkenttähaalarin, kenttäpuseron, toppatakin, virkapuseron sekä virka- ja vierailutakin kauluksissa on pohjalaatalla 30 mm:n korkuiset poliisin tunnuksat, joiden alaosa ympäröi tammenlehväseppelä. Tunnus ja seppelä on päällystöllä hopealangalla ja muilla vaaleanharmaalla silkkilangalla ommeltu. Pohjalaatta on viisikulmainen, korkeudeltaan 50 mm. Sisäasiainministeriön poliisiosastoon kuuluvilla poliisimiehillä pohjalaatan väri on musta, Poliisihallitukseen kuuluvilla poliisimiehillä pohjalaatan väri on helmenharmaa, poliisiammattikorkeakoulun poliisimiehillä vihreä ja muilla poliisimiehillä kirkaansininen. Kenttähaalari 2010:n,

kenttäkuoripuseron 2010:n ja kenttälämpöpusero 2010:n kaulusmerkin pohjalaatan väri on musta, tunnuksen ja sepeleen väri grafiitin harmaa, molemmat heijastamattomia. Päälystön pohjalaattaa ympäröi noin 2 mm:n levyinen punos, joka on poliisiylijohtajalla, poliisijohtajalla, Poliisiammattikorkeakoulun rehtorilla sekä poliisipäälliköllä hopeanväriinen ja muilla sininen. Kenttähaalari 2010:ssä, kenttäkuoripusero 2010:ssä ja kenttälämpöpusero 2010:ssä kyseinen punos on musta.

Juhlatakissa on brodeerattu hopeanharmaa 35 mm korkea tammenlehvien ympäröimä poliisin virallinen tunnuskuva.

9 §

Virka-, vierailu- ja juhlatakissa käytettävät virka-asemaa osoittavat merkit

Virka-, vierailu- ja juhlatakin hihoissa on hihankäänteestä 90 mm ylöspäin alkavalla, hihan ulkosivulla saumasta saumaan ulottuvalla kirkkaansinisellä laadalla samanpituiset kaluunat, jotka alkavat 3 mm laatan vaakasuorasta reunasta ja joiden väli on 3 mm. Laatan yläreuna on 3 mm kaluunoiden yläpuolella.

Kaluunoita on:

1) poliisiylijohtajalla alinna yksi 50 mm:n levyinen, mustapohjainen hopeanväriinen tammenlehväkaluuna ja sen yläpuolella kolme 10 mm:n levyistä tammenlehväkaluuna;

2) poliisijohtajalla, keskusrikospoliisin ja suojelupoliisin päälliköllä, Poliisiammattikorkeakoulun rehtorilla sekä Helsingin poliisilaitoksen poliisipäälliköllä alinna yksi 50 mm:n levyinen tammenlehväkaluuna ja sen yläpuolella kaksi 10 mm:n levyistä tammenlehväkaluunaa;

3) muulla kuin 2 kohdassa tarkoitettulla poliisipäälliköllä alinna yksi 50 mm:n levyinen tammenlehväkaluuna ja sen yläpuolella yksi 10 mm:n levyinen tammenlehväkaluuna;

4) poliisiylitarkastajalla, Helsingin poliisilaitoksen apulaispoliisipäälliköllä ja valtakunnallisen yksikön apulaispääliköllä yksi 50 mm:n levyinen tammenlehväkaluuna;

5) muulla kuin 4 kohdassa tarkoitettulla apulaispoliisipäälliköllä ylinnä yksi 30 mm:n levyinen tammenlehväkaluuna ja sen alapuo-

lella kolme 10 mm:n levyistä tammenlehväkaluunaa;

6) poliisitarkastajalla ja poliisilakimiehellä yksi 30 mm:n levyinen tammenlehväkaluuna ja sen alapuolella kaksi 10 mm:n levyistä tammenlehväkaluunaa;

7) ylikomisariolla ylinnä yksi 30 mm:n levyinen tammenlehväkaluuna ja sen alapuolella yksi 10 mm:n levyinen tammenlehväkaluuna;

8) komisariolla kaksi 10 mm:n levyistä tammenlehväkaluunaa ja niiden välissä yksi 3 mm:n levyinen hopeanväriinen kaluuna;

9) ylikonstaapelilla yksi harmaa 10 mm:n levyinen kaluunanauha ja sen yläpuolella keskellä kaksi saman levyisestä kaluunasta muodostettua sisäkkäin olevaa kolmiota, joista ulomman kanta on 70 mm ja sivujen pituus 60 mm ja kolmioiden väli 3 mm; sekä

10) vanhemmalla konstaapelilla yksi vaakasuora 10 mm:n levyinen harmaa kaluunanauha.

Nuoremmalla konstaapelilla ei ole virka-asemaa osoittavia merkkejä.

Vierailu- ja juhlatakin olkalaatoissa käytetään virka-aseman mukaista metallista tunnusta, joka sijoitetaan 2 cm:n etäisyydelle olkapoletin ja hihan yhdistävästä saumasta. Päälystöllä tunnuksena käytetään 35 mm:n pituisia hopeanväristä olkaleijonaa ja alipäälystöllä ja miehistöllä hopeanväristä poliisin tunnuskuvaa.

10 §

Kenttähaalarissa, kesäkenttähaalarissa, kenttähaalari 2010:ssä, kenttäkuoripusero 2010:ssä, kenttälämpöpusero 2010:ssä, kenttäpuserossa, toppatakissa, virkapuserossa, virkapaidassa, pikepaidassa, villapuserossa ja naisten liivissä käytettävät merkit

Kenttähaalarin, kesäkenttähaalarin, kenttäpuseron, toppatakin, virkapuseron, virkapaidan, pikepaidan, villapuseron ja naisten liivin olkalaatoissa ovat virka-asemaa osoittavat kaluunanauhat ilman kirkkaansinistä pohjalaattaa. Ylikonstaapelin ja vanhemman konstaapelin olkalaatoissa käytetään 5 mm leveitä hopeanharmalla langalla brodeerattuja kaluunoita. Päälystöllä on virka-asemaa osoittavien merkkien yläpuolella 35 mm:n pituiset hopeanväriset olkaleijonat ja alipääl-

lystöllä sekä miehistöllä palvelusvaatteissa hopeanväriset poliisin tunnuskuvat.

Hihoissa suoraan olkapään suunnassa noin 55 mm olkapään alapuolella on vaaleanharmaalla silkkilangalla ommeltu poliisin tunnuskuva kirkkaansinisellä pohjalla. Kenttähaalari 2010:ssä, kenttäkuoripusero 2010:ssä ja kenttälämpöpusero 2010:ssä kyseinen poliisin tunnuskuva on mustalle pohjalle grafiitin harmaalla langalla ommeltu, molemmat heijastamattomia. Pohjalaatan korkeus on 110 mm ja leveys 70 mm.

11 §

Päälystakissa käytettävät merkit

Päälystakin hihoissa on virka-asemaa osoittavat merkit ilman kirkkaansinistä pohjalaattaa. Kaluunat on kiinnitetty kankaanväriselle laatalle, jonka alareuna on 50 mm hi-hansuun yläpuolella. Laatta on kiinnitetty hihaan kahdella pienellä takin napilla. Olkalaitoissa ja kauluksissa ei ole merkkejä.

12 §

Juhalakin merkit

Juhalakin etupuolella on:

1) päälystöllä lakin alaosassa tummansinisestä kankaasta valmistettuun, mustan silkkipunoksen ympäröimään laattaan kiinnitettynä emalinen, väritetty valtakunnan vaakuna hopealangasta ommellun kuusenhavuseppeleen sisällä ja tämän yläpuolella valko-sini-valkoinen hopeareunainen 20 mm:n läpimitäinen virkakokardi; havuseppeleen korkeus ja leveys on noin 50 mm;

2) alipäälystöllä samanlaiset merkit kuin päälystöllä, kuitenkin ilman virkakokardia; ja

3) miehistöllä hopeanvärisestä metallista valmistettu kuusenhavuseppele tummansinisellä pohjalla, jonka sisällä emalinen väritetty valtakunnan vaakuna; ilman virkakokardia.

Poliisiylijohtajalla, poliisijohtajalla, keskusrikospoliisin ja suojelupoliisin päälliköllä, Poliisiammattikorkeakoulun rehtorilla, Helsingin poliisilaitoksen poliisipäälliköllä sekä muulla poliisipäälliköllä on lakin lipan ylä- ja

alareunassa hopealangasta punottu 12 mm leveä tammenlehväaiheinen lippakoriste. Poliisiylijohtajalla, Helsingin poliisilaitoksen apulaispoliisipäälliköllä ja valtakunnallisen yksikön apulaispääliköllä on samanlainen koriste lipan alareunassa.

Poliisiylijohtajalla, poliisijohtajalla, poliisiylijohtajalla, poliisitarkastajalla, poliisilakimiehellä, poliisipäälliköllä ja apulaispoliisipäälliköllä, keskusrikospoliisin, suojelupoliisin päälliköllä ja apulaispääliköllä, Poliisiammattikorkeakoulun rehtorilla sekä yli-komisariolla on lakissa kaksi kahdella pienikokoisella vaakunanapilla kiinnitettyä, 4 mm:n paksuisesta valkoisesta silkkipunoksesta valmistettua leukanauhaa. Komisariolla on yksi 5 mm:n paksuinen valkoisesta silkkipunoksesta valmistettu leukanauha.

Alipäälystöllä leukanauhana on kaksi vaakunanapilla kiinnitettävää 4 mm:n paksuista mustaa silkkipunosta ja miehistöllä 5 mm:n paksuinen vaakunanapilla kiinnitettävä musta silkkipunos.

13 §

Virka- ja lippalakin merkit

Virkalakissa ja lippalakissa käytetään etupuolella samanlaisia merkkejä kuin juhalakissa.

14 §

Palvelus- ja turkislakin merkit

Palvelus- ja turkislakissa on samanlaiset merkit kuin juhalakissa lukuun ottamatta punosnauhaa ja lipankoristeita.

15 §

Muut tunnukset

Kenttähaalarissa, kesäkenttähaalarissa, kenttäpuserossa, toppatakissa, virkapuserossa ja virkapaidassa on oikean rintataskun yläpuolella ja pikepaidassa, villapuserossa ja naisten liivissä oikealla puolella sinisellä 82 mm leveällä ja 42 mm korkealla kangaslaataalla vaalea teksti: POLIISI - POLIS. Kenttähaalari 2010:ssä, kenttäkuoripusero 2010:ssä

ja kenttälämpöpusero 2010:ssä kyseinen teksti on grafiitin harmaa, mustalla pohjalla.

Kenttähaalarin, kesäkenttähaalarin, kenttäpuseron, toppatakin, virkapuseron ja virkapaidan oikean rintataskun yläpuolella kohdistettuna keskikohdalle tai rintataskun kannessa sekä villapuserossa, pikeepaidassa ja naisten liivissä oikealla puolella vähintään 80 mm leveä ja vähintään 25 mm korkea sininen nimilaatta, jossa on vaalealla tekstillä ainakin poliisimiehen sukunimi. Kenttähaalari 2010:ssä, kenttäkuoripusero 2010:ssä ja kenttälämpöpusero 2010:ssä kyseinen teksti on grafiitin harmaa, mustalla pohjalla.

Kenttähaalarissa, kesäkenttähaalarissa, kenttähaalari 2010:ssä, kenttäkuoripusero 2010:ssä, kenttälämpöpusero 2010:ssä, kenttäpuserossa ja toppatakissa on selkäpuolella teksti POLIISI.

Kenttävaatteissa ja villapuserossa käytetään tarrakiinnityksellä asennettua tai ommeltua kankaista brodeerattua nimilaattaa.

Virkatakissa, virkapaidassa, virkapuserossa ja naisten liivissä käytetään muovista nimilaattaa kiinnitettynä oikealle puolelle rintataskun kanteen tai taskun puuttuessa vastavalle kohdalle. Sisäpalveluksessa voidaan villapuserossa käyttää myös muovista nimilaattaa.

16 §

Helsingissä päivänä kuuta 2013

Sisäasiainministeri

Erityisvarusteissa käytettävät merkit

Moottoripyörän- ja moottorikelkankuljettajan ajopuvun olkalaatoissa ovat virka-asemaa osoittavat merkit ilman kirkkaansinistä pohjalaattaa. Ajopuvun hihoissa on poliisin tunnuskuva kirkkaansinisellä pohjalla sekä oikealla rintataskun yläpuolella sininen POLIISI -POLIS -kangaslaatta.

Erityisvarusteissa on oltava ainakin poliisin tunnuskuva tai poliisimiesasemaa osoittava muu tunnus sekä mahdollisuuksien mukaan POLIISI -POLIS -kangaslaatta ja nimilaatta.

3 luku

Erinäiset säännökset

17 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

Tämän asetuksen edellyttämät muutokset virka-, vierailu- ja juhlavaatteissa ja -asusteissa käytettäviin virka-asemaa osoittaviin tunnuksiin ja merkkeihin on tehtävä 31 päivään joulukuuta 2014 mennessä.

Esittelijä

SISÄASIAINMINISTERIÖN ASETUS POLIISIN VIRKAPUVUSTA**Yleistä**

Sisäasiainministeriö on poliisilain (493/1995) 54 §:n 3 momentin (315/2001) nojalla antanut asetuksen poliisin virkapuvusta (767/2002). Voimassa oleva poliisilaki kumoutuu uudella poliisilailla (872/2011), joka tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014. Samalla kumoutuu myös mainittu asetus.

Uuden poliisilain 9 luvun 10 §:n 2 momentin 11 kohdan mukaan sisäasiainministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin virkapuvun mallista ja sen yhteydessä käytettävistä merkeistä sekä siitä, milloin virkatehtävän laatu tai luonne edellyttää virkapuvun käyttöä. Säännöksen nojalla annettavaksi ehdotettava sisäasiainministeriön asetus poliisin virkapuvusta vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevaa poliisin virkapuvusta annettua asetusta. Uusi asetus eroaisi voimassa olevasta seuraavasti:

Asetuksessa ei enää mainittaisi liikkuvan poliisin virkanimikkeitä. Poliisin hallintorakenneuudistuksen (lait 503–508/2013) myötä liikkuva poliisi hallinnollisena yksikönä lakkautetaan 1.1.2014 lukien. Myös maininnat nimismiehestä poistuisivat asetuksesta tarpeettomina.

1 §. Virkapuvun käyttö virkatehtävissä

Uudessa pykälässä todettaisiin ne yleiset edellytykset, joiden perusteella poliisimiehen sekä ylivartijan ja vartijan velvollisuus käyttää virkatehtävissä virkapukua määräytyisi. Poliisilain 1 luvun 10 §:n 1 momentin mukaan poliisimiehen sekä ylivartijan ja vartijan on käytettävä virkatehtävissään virkapukua, kun virkatehtävän laatu tai luonne sitä edellyttää. Pykälän 2 momentin mukaan virkapukua voidaan käyttää myös virkatehtävään liittyvän matkan aikana ja edustettaessa poliisia. Virkapuvun käytöstä muissa yhteyksissä päättää asianomaisen yksikön päällikkö.

Virkapuvun käyttöä koskevan poliisilain säännöksen aiemmissa perusteluissa (HE 20/2001 vp) todetaan, että poliisimiehet ja poliisihallinnossa työskentelevät vartijat käyttävät virkatehtävissään julkista valtaa, minkä ulkoisena merkinä on muun muassa virkapuku. Virkapuvun käytöllä poliisi viestittää olevansa virkatehtävissä ja olevansa velvollinen antamaan ihmisille tehtäväpiiriinsä kuuluvaa apua sekä puuttumaan havaitsemiinsa rikoksiin ja rikkomuksiin. Tästä johtuen hälytystehtäviin, rikosten ja häiriöiden ennalta estävään toimintaan, liikennevalvontaan, lähipoliisitoimintaan sekä esimerkiksi palvelupäivystyksen asiakaspalveluun liittyviä tehtäviä suorittavien poliisimiesten tulee pääsääntöisesti käyttää virkatehtävissään virkapukua. Sama koskee tavanomaisia ylivartijan ja vartijan tehtäviä. Mainituntyyppisissä tehtävissä työskentelevien virkamiesten tehtävien laadun ja luonteen kannalta on yleensä tarpeellista, että heidän virkamiesasemansa on ulospäin välittömästi havaittavissa ja tunnistettavissa. Virkavaatetuksella on lisäksi myös muita työturvallisuusominaisuuksia sekä toiminnallisia ominaisuuksia. Etenkin erityis- ja suojavaatteissa nämä ominaisuudet korostuvat.

Pääasiallisesta tehtävänkuvasta riippumatta poliisimiehen tai vartijan virkatehtäviin saattaa sisältyä tehtäviä, joissa virkapuvun käytöstä on haittaa toiminnalle. Tästä syystä ei ole tarkoituksenmukaista säätää virkapuvun käyttövelvollisuudesta ehdotettavan asetuksen säännöksessä mainittuja yleiskriteerejä yksilöidymmin. Virkatehtäviä, joiden laatu tai luonne ei yleensä edellytä virkapuvun käyttöä, sisältyy muun muassa rikostiedusteluun, rikostorjuntaan ja rikostutkintaan sekä sidosryhmäyhteytyöhön. Lisäksi tällaisia voivat olla esimerkiksi tiedoksiantoihin liittyvät tehtävät. Myös hienotunteisuussyistä virkatehtävä saattaa olla sellainen, että tehtävä ei edellytä virkapuvun käyttöä.

Poliisilain 1 luvun 10 §:n 1 momentin perustelujen (HE 224/2010 vp) mukaan virkapuvun käytöstä on tarkoitettu säädettäväksi pääosin voimassa olevan lain 6 a §:ä vastaavalla tavalla. Myöskään ehdotettavalla asetuksella ei ole tarkoitus muuttaa nykyistä virkapuvun käyttöä koskevaa käytäntöä. Esimerkiksi hallintorakenneuudistukseen liittyviin uusiin poliisilakimiesvirkoihin nimitettävillä ei olisi velvollisuutta virkavaatetuksen hankkimiseen ja käyttöön sellaisissa poliisiyksiköissä, joissa virkapukua ei nykyisinkään käytetä sen vuoksi, ettei se tehtävien laadun ja luonteen kannalta ole tarpeellista.

Voimassa olevan poliisiasetuksen (1112/1995) 19 §:n mukaan poliisilain (493/1995) 6 a §:n 1 momentissa säädetystä virkapuvun käyttövelvollisuudesta poikkeamisesta päättää poliisiyksikön päällikkö tai hänen määräämänsä päällystöön kuuluva poliisimies. Säännöksen mukaan kiireellisessä tilanteessa päätöksen voi tehdä muukin poliisimies. Poliisin virkapuvusta on myös annettu poliisimiehen ja poliisiyksikön palveluksessa olevan vartijan virkapuvun käyttöä ja hankintaa koskeva Poliisihallituksen määräys. Virkapuvun käyttövelvollisuuteen liittyvä valvonta ja siihen tarvittaessa liittyvä tarkempi päätöksenteko kuuluvat virkamieslain (750/1994) 14 §:ssä säädettyyn työnjohto- ja työnvalvontaoikeuden ja -velvollisuuden piiriin, joten esimerkiksi siviilivaatetuksen käytöstä voi edelleen määrätä poliisimiehen linjaorganisaation mukainen esimies. Poliisiasetuksen 19 §:n poistuminen poliisiasetuksesta ei siten vaikuta kyseisessä säännöksessä mainittujen poliisimiesten tai Poliisihallituksen toimivaltaan päättää tarkemmin virkapuvun käyttöön liittyvissä asioissa.

3 §. Virkavaatteet ja -asusteet

Pykälässä ei enää mainittaisi, että Poliisihallitus määrää erikseen mitkä virkasusteista ovat suojavaatteita ja kustannetaan valtion varoin. Sopimuskaudelle 2012–2014 tehdyn valtion työehtosopimuksen allekirjoittamispöytäkirjan 21 §:n mukaan työnantaja vastaa palveluksessaan olevalle henkilöstölle hankittavien virkapukujen hankintakustannuksista täysimääräisesti 1.1.2012 alkaen.

6 §. Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijan virkapuku

Voimassa olevassa poliisin virkapuvusta annetussa sisäasiainministeriön asetuksessa käytetty ilmaisu poliisikokelas korvattaisiin uudessa asetuksessa ilmaisulla Poliisiammattikorkeakoulun opiskelija. Poliisiammattikorkeakoulusta annettavaksi ehdotetussa ja 1.1.2014 voimaan tulevaksi tarkoitettussa laissa (HE 64/2013 vp) poliisiopiskelijasta ei käytetä nimitystä poliisikokelas. Lisäksi esityksessä ehdotetaan kumottavaksi poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) poliisikokelaan rajoitettuja poliisimiehen toimivaltuuksia koskevat säännökset. Ehdotetun poliisiammattikorkea-

koulusta annettavan lain 47 §:n mukaan poliisiammattikorkeakoulun opiskelijan on käytettävä poliisin virkapukua osallistuessaan koulutukseen, jos hän suorittaa 24 §:ssä tarkoitettua ammattikorkeakoulututkintoa (tutkintoa, joka tuottaa kelpoisuuden toimia poliisilaissa tarkoitettuna poliisimiehenä). Lakiehdotus sisältää erillisen säännöksen poliisimiehen virassa olevan opiskelijan sekä ulkomaalaisen poliisimiehen virkapuvun käytöstä koulutukseen osallistuttaessa.

9 §. Virka-, vierailu- ja juhlatakissa käytettävät virka-asemaa osoittavat merkit

Poliisin hallintorakenneuudistuksen kolmannessa vaiheessa (Ks. HE 15/2013 vp, EV 77/2013 vp, lait 503–508/2013, VNA 415/2013 ja HE 64/2013 vp) toteutetaan merkittäviä muutoksia poliisin organisaatio- ja johtamisrakenteeseen. Liikkuva poliisi ja Poliisin tekniikkakeskus hallinnollisina poliisiyksiköinä lakkautetaan. Liikkuvan poliisin henkilöstö ja tehtävät siirtyvät poliisilaitoksiin ja Poliisin tekniikkakeskuksen henkilöstö Poliisihallitukseen. Aluehallintovirastojen poliisin vastualueet lakkauteaan ja niiden henkilöstö tehtävineen siirtyy Poliisihallitukseen. Poliisihallituksen rakenteita uudistetaan. Poliisilaitosalueet laajenevat poliisiyksiköiden määrän vähentyessä. Poliisikoulutus uudistetaan ja Poliisiammattikorkeakoulun toimintaa tehostetaan. Poliisihallinnon ylimmissä johtotehtävissä toimivan henkilöstön määrä vähennee. Muutokset edellyttävät myös virka-asemaa osoittavien tunnusten ja muiden merkkien tarkistamista siten, että ne saatetaan vastaamaan johtamisrakenteissa tapahtuvia muutoksia. Muutokset kohdistuisivat virka-, vierailu- ja juhlatakissa käytettäviä ylikomisariotasoja ylempiä virka-asemia osoittaviin merkkeihin, joista säädetään voimassa olevan poliisin virkapuvusta annetun asetuksen 8 §:ssä. Vastaavat päivitykset tehtäisiin asetusehdotuksen juhلالakin merkkejä koskevaan 12 §:ään sekä kaulusmerkkejä koskevaan 8 §:ään. Myös uusi poliisilakimiehen poliisimiesvirka huomioitaisiin asetuksessa.

17 §. Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2014, jolloin tulevat voimaan myös useat poliisin hallintorakenneuudistukseen liittyvät säädökset ja säädösmuutokset (muun muassa lait 503–508/2013). Asetus sisältäisi siirtymäsäännöksen, jonka mukaan asetuksen edellyttämät muutokset virka-, vierailu- ja juhla-vaatteissa ja -asusteissa käytettäviin virka-asemaa osoittavat tunnuksiin ja merkkeihin olisi tehtävä 31 päivään joulukuuta 2014 mennessä.

Toimivalta: Poliisilaki (872/2011) 9 luvun 10 §:n 2 momentti